

Ohjaavien ministeriöiden ja Etelä- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen välinen tulossopimus vuosille 2025–2028

ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 027 500

Kirjaamo

www.ely-keskus.fi

PL 156, 60101 Seinäjoki

Y-tunnus 2296962-1

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sisällys

1	Strategiset linjaukset	3
1.1	Hallitusohjelma.....	3
1.2	Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja.....	3
1.3	Strategisten painopisteiden huomiointi ELY-keskuksen alueella	4
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	6
3	Tulostavoitteet.....	8
4	Voimavarojen hallinta.....	23
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	24
	Liitteet	26

1 Strategiset linjaukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

ELY-keskusten tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, valtion talousarvioon ja julkisen talouden suunnitelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan ja eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

Lisäksi koko valtionhallintoa koskevat muut strategiat, valtioneuvoston periaatepäätökset ym. keskeiset linjaavat dokumentit huomioidaan soveltuvin osin. Valtion henkilöstöstrategia tarjoaa yhteisen vision ja tavoitteet, ohjaten henkilöstöjohtamisen kehittämistyötä. Jokainen valtion työntekijä toteuttaa strategian tavoitteita ja toimenpiteitä omassa roolissaan ja työssään asiantuntijana, esihenkilönä ja johtajana. Linkki: <https://vm.fi/valtio-tyonantajana/henkilostojohtamisen-tuki/valtion-henkilostostrategia>.

1.1 Hallitusohjelma

Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus. Ensisijaisesti tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Uudessa virastossa ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät muodostavat yhden yhtenäisen kokonaisuuden.

ELY-keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmilta alueilta Elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako.

Valtion aluehallinnon uudistamisen osalta valmistelu tehdään niin, että uuden mallin mukaan järjestetty valtion aluehallinto käynnistää toimintansa viimeistään vuoden 2026 alusta. Varmistetaan, ettei muutosvaihe vaaranna käynnissä olevien prosessien sujuvuutta. Uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve.

1.2 Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia ja toimintaympäristö 2024–2027 on määritelty virastojen yhteisessä strategia-asiakirjassa: "Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä": <https://tem.fi/aluehallintovirastojen-ja-ely-keskusten-strategia-asiakirja>. Strategia ohjaa aluehallinnon virastoja hallitusohjelman toimeenpanossa sekä toiminnan ja rakenteiden uudistamisessa.

Valtion aluehallinnon (aluehallintovirastojen (AVI) ja ELY-keskusten) toimialat ja tehtävät ovat moninaiset. Virastojen tehtäviin kuuluu kehittämistä, rahoittamista, ohjausta ja valvontaa, perusinfra toimivuudesta ja ylläpidosta vastaamista sekä kansalaisten ja yritysten oikeusturvasta ja palveluista huolehtimista. Laajan toimintakentän keskeisimmät tavoitteet on koottu strategia-asiakirjaan yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi.

Asiakirjassa strategiset painopisteet on jaettu neljään sisältöalueeseen:

- turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta,
- lisäämme elinvoimaa,

- toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää ja
- edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta.

Toiminnan kehittämiseksi on asetettu kolme painopistettä:

- hyvinvoiva henkilöstö ja työyhteisö,
- erinomainen asiakaskokemus ja sidosryhmäyhteistyö sekä
- digitalisoidut ja sujuvat prosessit.

Valitut painopisteet toteuttavat hallitusohjelman linjauksia ja niissä heijastuvat myös toimintaympäristön muutos sekä virastojen tehtävät määrittävä lainsäädäntö. Hallitusohjelman mukainen syyskuussa 2023 käynnistynyt valtion aluehallinnon uudistaminen näkyy strategia-asiakirjassa toimintatapalinjauksina: valtion aluehallinto toimii jatkossakin poikkihallinnollisesti ja monialaisesti alueilla, ja lisäksi toimintakykyä pidetään yllä ja toimintaa yhtenäistetään aluehallinnon virastorakenteita uudistettaessa.

Strategia-asiakirjassa on lisäksi kuvattu myös toimintaa koskevat arvot: asiakaslähtöisyys, asiantuntemus ja yhteistyö.

1.3 Strategisten painopisteiden huomiointi ELY-keskuksen alueella

Painopisteet ovat linjassa pohjalaismaakuntien (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa & Pohjanmaa) strategisten kehittämiskärkien ja -linjausten kanssa. Yhteisinä muutostekijöinä ovat demografiset haasteet, digitalisaatio ja puhdas siirtymä, jotka läpileikkaavat maakuntien tavoitteita ja suuntaavat osaltaan myös verkostoyhteistyötarpeita. Yhteistyötä ja tavoitteiden yhteensovittamista tehdään lakisääteisten yhteistyöfoorumien lisäksi myös monilla substanssikohtaisilla foorumeilla.

Uudistumisen, kasvun ja kilpailukykyyn logiikka kietoutuu vahvasti yhteen puhtaan siirtymän mahdollisuuksien kanssa, unohtamatta kestävyys- ja vastuullisuuteen liittyviä ulottuvuuksia. Erityisesti energiamurros näkyy ELY-keskuksen toiminnassa vahvasti, sillä tuuli- ja aurinkovoimaan, vetytalouteen ja akkuteollisuuteen liittyviä investointeja on suunnitteilla verrattain runsaasti. Erityisnoston arvoinen on myös alueen merkittävä alkutuotanto, jonka osalta haasteina ovat uudistuspaineiden lisäksi kroonisesti heikentynyt kannattavuus.

Yrittäjyys on alueelle leimallinen piirre. Leijonaosa yrityksistä on kooltaan pieniä, joiden kasvuhaluus on vaimeaa, mutta merkitys työllistäjinä on huomattava. Eri toimialojen veturiyritysten ympärille syntyneissä ekosysteemeissä nähdään kasvavaa potentiaalia, joka mahdollistaa kasvua ja uusien innovaatioiden leviämistä, jota pyritään tukemaan kehittäjäverkostojen ja käytössä olevien työkalujen turvin.

Demografiset haasteet, Korkeaohko työllisyys ja matala työttömyysaste näkyvät osaavan työvoiman saatavuushaasteina. Toisin sanoen, työvoimapotentiaalin tehokas hyödyntäminen ja kansainvälisten osaajien saaminen työnantajien ja elinkeinoelämän tarpeisiin on olennainen päämäärä.

Saavuttavuuden osalta tärkeää on turvata väyläverkon toimivuus ja palvelutaso tarveanalyysiin pohjaten. Myös alemman asteisen tieverkon ylläpitoon tarvitaan panoksia, sillä pohjalaismaakuntien asutus- ja elinkeinorakenne on varsin hajautunutta. Energiamurrokseen liittyvät investoinnit lisäävät osaltaan painetta alemman asteisen tieverkon ylläpitotarpeisiin. Digitaalinen saavutettavuus nostaa merkitystään, johon tarvitaan sekä julkis- että yksityisrahoitteisia ratkaisuja.

Varautumisen osalta merkittävimmät painotukset liittyvät alkutuotantoon ja huoltovarmuuteen, sekä vesistöksymyksiin. Molempien taustalla on toimintaympäristöstä juontuvia syitä, mutta erityisesti vesistöteemojen osalta painotukseen vaikuttaa myös ympäristövastuun alueen keskitetyt vesistötehtävät, jotka ovat varsin laajat ja kirjoiltaan monipuoliset. Varautumisen ja sen kehittämisen osalta tehdään yhteistyötä Pohjanmaan ELY-keskuksen ja muiden

viranomaistoimijoiden kanssa. ELY-keskus on nimennyt myös alkutuotannon varautumisryhmän, jonka toiminta on käynnistymässä.

Proaktiivinen ote asiakkuuksien ja sidosryhmäsuhteiden hoitamiseen on olennainen osa arkea ja edistää osaltaan toiminnan vaikuttavuutta. Meneillään olevien rakenneuudistusten osalta ELY-keskus painottaa aktiivista verkostotoimijuutta sekä kansallisesti että alueellisesti. Tärkeää on myös varmistaa uudistusten joustava toteutus tavalla, jossa palvelukyky kyetään varmistamaan eri vastualueiden ja toimintojen osalta.

Panostukset henkilöstön jaksamiseen ja osaamisen kehittämiseen muutosprosessien aikana nähdään myös erityisen tärkeitä. ELY-keskuksessa rakennetaan polkua kohti valmentavaa johtajuutta ja työ kulttuuria.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

ELY-keskukset toteuttavat osaltaan seuraavia valtion talousarviossa 2025 pääluokkatasolla asetettuja vaikuttavuustavoitteita (suluissa ministeriö, jonka pääluokassa tavoite on asetettu):

- *Koulutus- ja osaamistaso nousee, koulutus vastaa työelämän tarpeisiin (OKM)*
- *TKI –toiminta parantaa elinkeinotoiminnan tuottavuutta, kasvua ja kansainvälisyyttä (OKM)*
- *Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat (OKM)*
- *Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu (TEM)*
 - *Viennin kotimainen arvonlisäbruttovienti*
 - *Investointien muutos vuoden takaisesta*
 - *T&k-menot/BKT*
- *Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee (TEM)*
 - *Työllisyysaste, 15—64-v.*
 - *Työttömyysaste, 15—74-v.*
 - *Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste (%)*
- *Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita (TEM)*
 - *Fossiilivapaan energian osuus kokonaiskulutuksesta*
- *Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa (YM)*
- *Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen (YM)*
- *Vihreä siirtymä on kasvun perusta (YM)*
- *Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään (YM)*
- *Digitalisaatio ja datatalous ovat luoneet kestävä kasvua sekä vahvistaneet luottamusyhteiskuntaa (LVM)*
- *Tietopohjaiset liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin (LVM)*
- *Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä ovat parantaneet Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta (LVM)*
- *Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on rakentunut turvallisesti, tietopohjaisesti ja kestävästi (LVM)*
- *Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa (MMM)*
- *Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta (MMM)*
- *Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus sekä kilpailu- ja häiriönsietokyky paranevat (MMM)*
- *Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä sekä edistää hyvinvointia luonnosta ja luonnolle (MMM)*

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista osaltaan tukevat ELY-keskusten tulossopimuksen tulostavoitteet kootaan AVI ja ELY –strategian painopisteiden mukaisesti neljän ilmiölähtöisen ylätason tavoitteen alle. Nämä ylätason tavoitteet ovat seuraavat:

- Lisäämme elinvoimaa
- Toteutamme kestävä ja puhdasta siirtymää
- Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta
- Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Tulostavoitekokonaisuudet viedään soveltuvin osin AVI ja ELY –strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Henkilöstöä, digitalisaatiota ja muuta virastojen oman toiminnan kehittämistä koskeva tavoitteisto on pääasiassa koottu omiin kokonaisuuksiinsa lukuihin kolme ja neljä.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä keskenään sekä valtakunnallisten ja alueellisten kumppaniverkostojen kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestäväää kasvua, puhdasta siirtymää sekä varautumista ja kokonaisturvallisuutta. Toiminnot edistävät myös hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

ELY-keskukset ja KEHA-keskus edistävät yhteistyössä keskenään sekä tulosohjausta koordinoivan ministeriön kanssa yhteisen digitaalisuuden edistämisen päämäärän ja palvelulupauksen toteuttamista: "Tuotetut digitaaliset palvelut ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia".

ELY-keskukset ja KEHA-keskus edistävät yhteistyössä keskenään sekä tulosohjausta koordinoivan ministeriön kanssa tietojohdamisen tavoitetilan toteutumista. "Tietojohdamisen tavoitteena on tiedon järjestelmällinen hyödyntäminen valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa."

ELY-keskukset toimeenpaneavat osaltaan Suomen kestäväen kasvun ohjelmaa varmistaen ohjelman toimeenpanon tuloksellisuuden ja lainmukaisuuden RRF-toimeenpanon edellyttämillä tukiviranomaisen vastuilla, joista säädetään laissa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

3 Tulostavoitteet

Tässä luvussa esitellään ELY-keskuksen tulostavoitteet. Tulostavoitekokonaisuudet on soveltuvin osin viety AVI ja ELY –strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Tulostavoitteiden toteutumista seurataan puolivuositain liikennevalomallia hyödyntäen (kts. tarkemmin luku 5). Lisäksi tulossopimuksen liitteessä 1 (Täydentävät seurantamittarit) on mainittu ne mittarit, joiden kehitystä seurataan tulostavoitteiden toteutumisen seurannan yhteydessä. Hallitusohjelman mukaisesta aluehallintouudistuksesta johtuen ELY-keskukset eivät aseta tavoitetasoja vuodelle 2028.

Lisäämme elinvoimaa

Uudistuva, kasvava, monipuolistuva ja kansainvälistyvä elinkeinotoiminta

Alueen yritysten kasvua ja työllistämisen edellytyksiä on vahvistettu

Tavoite 2025

Kannustetaan maakunnan pk-yrityksiä määrätietoiseen ja tavoitteelliseen liiketoiminnan uudistamiseen tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita. Tavoitteena yritysten monikanavainen aktivointi kasvuun, kehittämiseen ja kansainvälistymiseen uudessa tilanteessa TE-uudistuksen jälkeen ja huomioiden tuleva elinvoimakusten perustaminen. Edistetään Mittelstand-tavoitetta aktivoimalla kasvuhakuisia yrityksiä kehittämisavustusten ja kansainvälistymisohjelmien hyödyntämiseen. Tavoitteena on hyödyntää alueellisia vahvuuksia, edistää kokeiluja ja luoda verkostojen tukemana suotuisa toimintaympäristö, joka kannustaa yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös luovien alojen ja kulttuurin kehittämispotentiaali. Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, luovien alojen yritysten, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä edistetään soveltuvien rahoitusvälineiden avulla sekä toimijoiden välisen yhteistyön tiivistämisellä.

Tavoite 2026

Kannustetaan maakunnan pk-yrityksiä määrätietoiseen ja tavoitteelliseen liiketoiminnan uudistamiseen tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita. Tavoitteena yritysten monikanavainen aktivointi kasvuun, kehittämiseen ja kansainvälistymiseen uusissa elinvoimaketuksissa. Edistetään Mittelstand-tavoitetta aktivoimalla kasvuhakuisia yrityksiä kehittämisavustusten ja kansainvälistymisohjelmien hyödyntämiseen. Tavoitteena on hyödyntää alueellisia vahvuuksia, edistää kokeiluja ja luoda verkostojen tukemana suotuisa toimintaympäristö, joka kannustaa yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös luovien alojen ja kulttuurin kehittämispotentiaali. Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, luovien alojen yritysten, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä edistetään soveltuvien rahoitusvälineiden avulla sekä toimijoiden välisen yhteistyön tiivistämisellä.

Tavoite 2027

Kannustetaan maakunnan pk-yrityksiä määrätietoiseen ja tavoitteelliseen liiketoiminnan uudistamiseen tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita. Tavoitteena yritysten monikanavainen aktivointi kasvuun, kehittämiseen ja kansainvälistymiseen uusissa elinvoimaketuksissa. Edistetään Mittelstand-tavoitetta aktivoimalla kasvuhakuisia yrityksiä kehittämisavustusten ja kansainvälistymisohjelmien hyödyntämiseen. Tavoitteena on hyödyntää alueellisia vahvuuksia, edistää kokeiluja ja luoda verkostojen tukemana suotuisa toimintaympäristö, joka kannustaa yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös luovien alojen ja kulttuurin kehittämispotentiaali. Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, luovien alojen yritysten, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä edistetään soveltuvien rahoitusvälineiden avulla sekä toimijoiden välisen yhteistyön tiivistämisellä.

ELY-keskusten yritysrahoitusta (yrityksen kehittämisavustus ja maaseudun yritysrahoitus) saaneiden yritysten liikevaihto kasvaa

Mittayksikkö liikevaihtokerroin

Tot 2023

Tav 2025

Tav 2026

Tav 2027

Tav 2028

≥ 12

≥ 13

≥ 14

Maaseutu- ja biotalousyritykset ovat kehittäneet toimintaansa CAP –suunnitelman toimenpiteitä hyödyntäen

Mittayksikkö kpl

Tot 2023

Tav 2025

Tav 2026

Tav 2027

Tav 2028

≥ 45

≥ 52

≥ 58

Kansainvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä

Tavoite 2025 ELY-keskus ennakoi kansainvälisen rekrytoinnin tarvetta, ohjaa kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin ja aktivoi alueen työnantajia rekrytoimaan ulkomaalaistaustaisia osaajia. Tuetaan TE24-uudistuksen toimeenpanoa yhteensovittaan valtion ja työllisyysalueen palveluita ekosysteemimäisen työskentelyn avulla. Painopisteenä on valtion ja tulevien työvoimaviranomaisten kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden yhteensovittaminen yhteistyössä Work in Finlandin kanssa. Alueella olevien verkostojen yhteistyötä tiivistetään ja vuorovaikutusta lisätään.

Tavoite 2026 ELY-keskus ennakoi kansainvälisen rekrytoinnin tarvetta, ohjaa kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin ja aktivoi alueen työnantajia rekrytoimaan ulkomaalaistaustaisia osaajia. Tuetaan TE24-uudistuksen toimeenpanoa yhteensovittaan valtion ja työllisyysalueen palveluita ekosysteemimäisen työskentelyn avulla. Painopisteenä on valtion ja tulevien työvoimaviranomaisten kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden yhteensovittaminen yhteistyössä Work in Finlandin kanssa. Alueella olevien verkostojen yhteistyötä tiivistetään ja vuorovaikutusta lisätään.

Tavoite 2027 ELY-keskus ennakoi kansainvälisen rekrytoinnin tarvetta, ohjaa kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin ja aktivoi alueen työnantajia rekrytoimaan ulkomaalaistaustaisia osaajia. Tuetaan TE24-uudistuksen toimeenpanoa yhteensovittaan valtion ja työllisyysalueen palveluita ekosysteemimäisen työskentelyn avulla. Painopisteenä on valtion ja tulevien työvoimaviranomaisten kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden yhteensovittaminen yhteistyössä Work in Finlandin kanssa. Alueella olevien verkostojen yhteistyötä tiivistetään ja vuorovaikutusta lisätään.

Verkosto- ja kumppanuusyhteistyö on alueellisesti ja valtakunnallisesti vaikuttavaa

Tavoite 2025 Verkostotyö on tiivistynyt. Työllisyysalueiden ja julkisten toimijoiden väliset roolit ovat selkiytyneet ja palvelevat alueen kehittämistarpeita. Verkostotyötä arvioidaan ja kehitetään myös uudistuvan tehtäväkentän ja resurssien näkökulmasta. ELY-keskus tukee ja seuraa Alavuden ja Kauhajoen PÄRM-toimenpiteiden etenemistä yhteistyössä maakunnan liiton kanssa.

Verkostojen toimintaa kehitetään vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä ja elinvoimaketukselle rakentuvaa roolia. Kehitystyössä hyödynnetään asiakkailta ja kumppaneilta saatua palautetta.

Tavoite 2026 Verkostot ovat toimintakyisiä ja huomioivat myös uudistuneet tehtäväalueet aluehallintouudistuksen astuessa voimaan. Verkostotyötä arvioidaan ja kehitetään myös uudistuvan tehtäväkentän ja resurssien näkökulmasta. Tietoisuutta tehtäväalueita koskevista muutoksista pyritään lisäämään aktiivisella informaation jakamisella ja erilaisten asiakas- ja kumppanuustilaisuuksien järjestämisellä. Työllisyysalueiden kanssa tehtävä yhteistyö on vakiintunut ja löydetty yhteisiä toimintamalleja.

ELY-keskus tukee ja seuraa Alavuden ja Kauhajoen PÄRM-toimenpiteiden etenemistä yhteistyössä maakunnan liiton kanssa.

Tavoite 2027 Verkostot ovat toimintakyisiä ja huomioivat myös uudistuneet tehtäväalueet aluehallintouudistuksen jälkeen. Verkostotyötä arvioidaan ja kehitetään myös uudistuvan tehtäväkentän ja resurssien näkökulmasta. Tietoisuutta tehtäväalueita koskevista muutoksista pyritään lisäämään aktiivisella informaation jakamisella ja erilaisten asiakas- ja kumppanuustilaisuuksien järjestämisellä.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseudut, saaristot, kaupungit)

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseutualueet)

Tavoite 2025	Yritystoiminnan tukemisen tavoitteena on edistää maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parantaa alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä elinkeinotoiminnan ja –rakenteen monipuolistamiseksi. Tavoitteena on edistää uuden teknologian, digitalisaation ja robotiikan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen yritysten kasvuun ja tuotannon tehokkuuteen. Elintarvikealan yritysten kasvua, kehittymistä ja kilpailukykyä pyritään parantamaan. Edistetään ilmasto- ja ympäristökestäviä ratkaisuja uudistaessa yritysten liiketoimintaa. Kiertotaloudessa nähdään myös täysin uusia merkittäviä mahdollisuuksia. Vastuullista ja kestävää yritystoimintaa sekä vähähiilisiä energiaratkaisuja pyritään myös edistämään.
Tavoite 2026	Yritystoiminnan tukemisen tavoitteena on edistää maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parantaa alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä elinkeinotoiminnan ja –rakenteen monipuolistamiseksi. Tavoitteena on edistää uuden teknologian, digitalisaation ja robotiikan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen yritysten kasvuun ja tuotannon tehokkuuteen. Elintarvikealan yritysten kasvua, kehittymistä ja kilpailukykyä pyritään parantamaan. Edistetään ilmasto- ja ympäristökestäviä ratkaisuja uudistaessa yritysten liiketoimintaa. Kiertotaloudessa nähdään myös täysin uusia merkittäviä mahdollisuuksia. Vastuullista ja kestävää yritystoimintaa sekä vähähiilisiä energiaratkaisuja pyritään myös edistämään.
Tavoite 2027	Yritystoiminnan tukemisen tavoitteena on edistää maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parantaa alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä elinkeinotoiminnan ja –rakenteen monipuolistamiseksi. Tavoitteena on edistää uuden teknologian, digitalisaation ja robotiikan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen yritysten kasvuun ja tuotannon tehokkuuteen. Elintarvikealan yritysten kasvua, kehittymistä ja kilpailukykyä pyritään parantamaan. Edistetään ilmasto- ja ympäristökestäviä ratkaisuja uudistaessa yritysten liiketoimintaa. Kiertotaloudessa nähdään myös täysin uusia merkittäviä mahdollisuuksia. Vastuullista ja kestävää yritystoimintaa sekä vähähiilisiä energiaratkaisuja pyritään myös edistämään.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (kaupunkialueet)

Tavoite 2025	Pyritään edistämään uusien kasvuyritysten syntymistä. Tuetaan Seinäjoen kaupungin ekosysteemisopimusta, jonka strategisen tason kehittämisen painopisteitä ovat ruokaekosysteemin kestävä uudistuminen ja älykkäästi uudistuva teollisuus. Sopimuksen toimenpiteiden avulla halutaan vahvistaa tutkimus- ja kehittämistoimia alueellamme, rohkaista innovaatiotoimii, lisätä kansainvälistä kasvua ja kilpailukykyisten ekosysteemien syntyä. Tunnistetaan ja tuetaan kasvu- ja kansainvälistymispotentiaalisten yritysten kehittämis- ja investointihankkeita mm. Yrityksen kehittämisavustuksella.
Tavoite 2026	Kehitetään uusia toimintamalleja yhteistyössä toimijoiden kanssa uusien kasvuyritysten syntymisen edistämiseen. Vahvistetaan Seinäjoen ekosysteemisopimuksen kärkialoja aktivoimalla osaltamme näiden kasvua ja kansainvälistymistä tukitoimien avulla. Varmistetaan, että kehittämisavustusta saaneet yritykset jatkavat kasvua ja työllisyyden lisäämistä alueella.
Tavoite 2027	Uudet tehokkaat toimintamallit kasvuyritysten syntymisen edistämiseen käytössä. Seinäjoen ekosysteemisopimuksen kärkialat jatkavat vahvaa kasvuaan mahdollistavia tukitoimia hyödyntäen.

TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa

ELY-keskusten liidit muille toimijoille

Mittayksikkö	kpl				
Tot 2023		Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 10	≥ 10	≥ 10	

Kasvu CRM:ään kirjatut kv.neuvonnat

Mittayksikkö kpl

Tot 2023

Tav 2025

Tav 2026

Tav 2027

Tav 2028

≥ 40

≥ 40

≥ 40

Kasvavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset kaikilla alueilla

TKI-toimintaan liittyvä yritysten, korkeakoulujen ja muiden innovaatiotoimijoiden välinen yhteistyö on vahvistunut

Tavoite 2025	Korkeakoulun ja muiden innovaatiotoimijoiden välinen yhteistyö on vahvistunut, ja toimijoiden osaaminen ja ymmärrys TKI-toiminnasta ja TKI-rahoituksista on lisääntynyt. Järjestämme vuosittain yhteisen, isomman tapahtuman näihin teemoihin liittyen kohderyhmänä alueen yritykset. Lisäksi teemaa pidetään yllä muissa yhteistyökumppaneiden kanssa järjestettävissä yrityksille ja yrityspalvelutoimijoille suunnatuissa tilaisuuksissa.
Tavoite 2026	YrityspalvelutEP –teemasivua kehitetään Etelä-Pohjanmaan toimijaverkoston yhteiseksi palvelusivuksi, ja samalla TKI-toiminta nostetaan teemasivulla näkyväksi. Tavoitteena on kaikkien toimijoiden näkyvyys. Järjestämme vuosittain yhteisen, isomman tapahtuman näihin teemoihin liittyen kohderyhmänä alueen yritykset. Lisäksi yhteistyökumppaneiden kanssa 2 kertaa kuukaudessa järjestettävissä yrityksille ja yrityspalvelutoimijoille suunnatuissa #YrityspalvelutEP-aamukaffitilaisuuksissa pidetään teemaa yllä.
Tavoite 2027	Järjestämme vuosittain yhteisen, isomman tapahtuman näihin teemoihin liittyen kohderyhmänä alueen yritykset. Lisäksi yhteistyökumppaneiden kanssa 2 kertaa kuukaudessa järjestettävissä yrityksille ja yrityspalvelutoimijoille suunnatuissa #YrityspalvelutEP-aamukaffitilaisuuksissa pidetään teemaa yllä.

T&K-toimiin aktivoitujen ja ohjattujen yritysten määrä on kasvanut

Mittayksikkö kpl

Tot 2023

Tav 2025

Tav 2026

Tav 2027

Tav 2028

≥ 35

≥ 35

≥ 35

Nouseva sekä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia edistävä väestön koulutus- ja osaamistaso

Alueella ylläpidetään kokonaiskuvaa alueen työvoima- ja osaamistarpeista sekä jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen, ml. Ohjaamojen, palveluista sekä niiden toimivuudesta verkostoyhteistyössä alueellisesti ja valtakunnallisesti

Tavoite 2025	ELY-keskus pyrkii edistämään jatkuvan oppimisen, elinikäisen ohjauksen ja työelämän kehittämisen ESR+ ja jatkuvan oppimisen hankkeiden kautta nuorten syrjäytymiseen ja työurien pidentämiseen liittyviä toimenpiteitä. Olemme mukana aktivoimassa alueen toimijoita hakemaan rahoituksia ja kehittämään toimenpiteitä. Pyrimme löytämään yhteisiä intressejä oppilaitosten välillä sekä alueellisesti ja ylläalueellisesti. Tuemme aktiivisesti Ohjaamojen kohderyhmien laajentamista. Olennaisena tavoitteena on tiedolla johtamisen kehittäminen ja alueellisen tietopohjan ylläpitäminen eri toimijoiden päätöksenteon tueksi.
Tavoite 2026	ELY-keskus pyrkii edistämään jatkuvan oppimisen, elinikäisen ohjauksen ja työelämän kehittämisen ESR+ ja jatkuvan oppimisen hankkeiden kautta nuorten syrjäytymiseen ja työurien pidentämiseen liittyviä toimenpiteitä. Olemme mukana aktivoimassa alueen toimijoita hakemaan rahoituksia ja kehittämään toimenpiteitä. Pyrimme löytämään yhteisiä intressejä oppilaitosten välillä sekä alueellisesti ja ylläalueellisesti. Tuemme aktiivisesti Ohjaamojen kohderyhmien laajentamista. Olennaisena tavoitteena on tiedolla johtamisen kehittäminen ja alueellisen tietopohjan ylläpitäminen eri toimijoiden päätöksenteon tueksi.
Tavoite 2027	ELY-keskus pyrkii edistämään jatkuvan oppimisen, elinikäisen ohjauksen ja työelämän kehittämisen ESR+ ja jatkuvan oppimisen hankkeiden kautta nuorten syrjäytymiseen ja työurien pidentämiseen liittyviä toimenpiteitä. Olemme mukana aktivoimassa alueen toimijoita hakemaan rahoituksia ja kehittämään toimenpiteitä. Pyrimme löytämään yhteisiä intressejä oppilaitosten välillä sekä alueellisesti ja ylläalueellisesti. Tuemme aktiivisesti Ohjaamojen kohderyhmien laajentamista. Olennaisena tavoitteena on tiedolla johtamisen kehittäminen ja alueellisen tietopohjan ylläpitäminen eri toimijoiden päätöksenteon tueksi.

Saavutettavat ja hyvin saatavilla olevat palvelut

ELY-keskukset ovat edistäneet parempien tietoliikenneyhteyksien saatavuutta

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 5	≥ 4	≥ 4	

Kuntien työvoimapalveluita hyvin tukeva valtion aluehallinto

Alueelliset yhteistyö- ja seurantakeskustelut tukevat työllisyysalueiden toimintaa sujuvassa yhteistyössä

Tavoite 2025	Toimintamallin toimivuutta on testattu vuoden 2025 aluekeskustelujen järjestämisessä. Tämän pohjalta havaitut jatkokehittämistarpeet on otettu tarkasteluun mallin jatkokehitystyössä.
--------------	--

Kokonaiskestävä, kilpailukykyinen ja häiriöitä sietävä ruokajärjestelmä

Maatilat hyödyntävät CAP-työkaluja toimintansa uudistamiseksi

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 6,7	≥ 6,9	≥ 7	

Kestävää kasvua ja saavutettavuutta tukeva liikennejärjestelmä

Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Alemman tieverkon käytettävyys turvataan ja kuntoa on parannettu yksittäisillä kriittisimmillä osuuksilla

Tavoite 2025	Tunnettaisiimme asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. ELY-keskuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.
Tavoite 2026	Tunnettaisiimme asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. ELY-keskuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.
Tavoite 2027	Tunnettaisiimme asiakkaidemme ja sidosryhmiemme tarpeet, keräämme aktiivisesti palautetta ja hyödynnämme sitä laajasti väylänpidossa. ELY-keskuksen tienpidon prosessit tukevat tehokasta ja vaikuttavaa tienpitoa. Päätieverkon palvelutaso on hyvä ja alemmalla tieverkolla palvelutaso sovitetaan tien liikenteelliseen merkitykseen huomioiden elinkeinoelämän ja muiden asiakasryhmien tarpeet. Päivittäisellä hoidolla ja korjauksilla varmistetaan saavutettavuus ja tieverkon liikennöitävyys. Toimenpiteet kohdistetaan Väyläviraston toimintalinjojen mukaisesti, alemmalla tieverkolla korjaustoimenpiteet ovat pääasiassa yksittäisiä korjauksia.

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon kesäkaudella on kasvanut

Mittayksikkö	Asteikko 1–5				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 3	≥ 3	≥ 3	

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella on kasvanut

Mittayksikkö	Asteikko 1–5				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 2,9	≥ 3	≥ 3	

Toteutamme kestävää ja puhdasta siirtymää

Talouden rakennemuutosta ja kasvua sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä tukeva puhdas siirtymä

Yritystoiminnan tukeminen puhtaaseen siirtymään: puhtaan siirtymän investointien määrä on kasvanut

Tavoite 2025	Tieto on jalkautunut yrityskentälle ja verkostoyhteistyön avulla tehtävä aktivointiyhteistyö on tiivistä. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä on saatu lisää aktiivisesti toimintaansa kehittävien yritysten piiriin. Ensimmäiset vetylaitokset ovat aloittaneet toimintansa ja synteettisen metaanin valmistus alkaa. Biokaasuntuotanto ja jakeluasemien määrä on lisääntynyt. Myös jätteiden kiertotaloutta on edistetty. Olemassa olevien akkuarvoketjuihin liittyvien tehtaiden tuotantoa on lisääntynyt ja ilmastomuutoksen hillintään on panostettu. Olemassa olevien akkuarvoketjuihin liittyvien tehtaiden tuotanto on lisääntynyt. YVA-menettelyissä uusien maatuulihankkeiden määrä on jonkin verran vähentynyt, mutta hybridihankkeiden määrä lisääntynyt. Myös uusia aurinkovoimahankkeita on tulossa vireille. Vetyhankkeiden sekä hiilidioksidin talteenottoon ja akkuteollisuuteen liittyvien hankkeiden määrä on kasvanut.
Tavoite 2026	Puhtaan siirtymän hanke- ja investointimäärät ovat lisääntyneet suhteessa käytettävissä oleviin määrärahoihin kasvaneen tietomäärän ja jatkuvan aktivoinnin myötä. Yrityspalveluverkostojen sparrausosaaminen on kehittynyt. Akkuarvoketjuun on tulossa edelleen uusia toimijoita. Ensimmäiset teollisuuden kiertotaloushankkeet ovat edenneet osittain jo toteutukseen saakka. Ja maatuulivoimahankkeet YVA-menettelystä kaavoitus- ja rakennusvaiheeseen. Aurinkovoima- ja merituulihankkeet sekä vetyteollisuuden hankkeet ovat YVA- ja lupamenettelyissä sekä osittain jo rakenteilla. Sähkön ja vedyn siirtoon ja varastointiin sekä jätteiden kierrätykseen liittyvät hankkeet ovat kasvussa.
Tavoite 2027	Puhtaan siirtymän investointien myötä päästöt ovat vähentyneet ja energiaomavaraisuus on kasvanut merkittävästi. Yhä useampi pk-yritys on saanut merkittävää kilpailuetua ja kehittänyt osaamistaan aktivointi- ja kehittämistoimien myötä. Yrityspalveluverkoston sparrausosaaminen on monipuolista ja kysyttyä. Alueella on merkittävä määrä toiminnassa olevia biokaasulaitoksia ja biokaasun jakeluverkosto on kattava. Jätteiden kiertotalous on edennyt merkittävästi ja teollisuuden kiertotaloushankkeet ovat edenneet toteutukseen. Myös täysin uusia kiertotaloushankkeita on tulossa vireille. Akkuteollisuuden toiminta on alkanut. Aurinkovoima-, maa- ja merituulivoimahankkeet sekä vetyteollisuuden hankkeet ovat edenneet lupa- ja rakennusvaiheisiin. Uusia meri- ja maatuulihankkeita ei enää sanottavasti tule vireille. Maatuulivoiman YVA-menettelyiden painopiste on olemassa olevia hankkeiden laajennuksissa tai toiminnan tehostamisessa.

Puhtaan siirtymän edistymistä seurataan puhtaan energian YVA-prosessien määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 80	≥ 65	≥ 40	

Puhtaan siirtymän hankkeita on edistetty ennakkollisuuden ja viranomaisyhteistyön kautta

Tavoite 2025	Tiivistetään hankkeisiin liittyvää tiedonjakoa, yhteistyötä ja vuoropuhelua ELY-keskuksen sisällä sekä Pohjanmaan ELY-keskuksen että muiden viranomaistoimijoiden kanssa. Kaavoitukseen liittyvässä viranomaisyhteistyössä kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin. Tuulivoimaosayleiskaavoja on ollut vireillä noin 50 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja tai lupamenettelyjä noin 10. Puhtaan siirtymän vauhdittamista tuetaan RRF- ja vihreän siirtymän koordinaatiotehtävien kautta. Puhdasta siirtymää on edistetty ja nopeutettu. Puhtaan siirtymän mukaiset neuvottelut ja erityisesti etusijamenettelyn saaneiden hankkeiden käsittely on priorisoitu kärkeen.
Tavoite 2026	Kehitetään yhteistyömuotoja elinvoimakeskusten ja valtakunnallisen lupavirastokokonaisuuden kanssa poikkihallinnolliset rajapinnat ja palvelutarpeet huomioiden. Kaavoitukseen liittyvässä viranomaisyhteistyössä kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin. Tuulivoimaosayleiskaavoja on ollut vireillä noin 30 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja tai lupamenettelyjä noin 10. Puhtaan siirtymän valvonta on sujuvaa ja valvontamenettelyt ovat vakiintuneet. Myös lupa- ja YVA-tarpeet on tunnistettu hyvissä ajoin, toimintatavat ovat yhdenmukaiset ja tarvittava lainsäädäntö on ajantasaista ja YVA-tarpeen tulkinta on selkeää. Kaavoituksen ja YVA:n prosessit kytkeytyvät toisiinsa optimaalisesti.
Tavoite 2027	Tiivistetään yhteistyömuotoja elinvoimakeskusten ja valtakunnallisen lupavirastokokonaisuuden kanssa poikkihallinnolliset rajapinnat ja palvelutarpeet huomioiden. Kaavoitukseen liittyvässä viranomaisyhteistyössä kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin. Tuulivoimaosayleiskaavoja on ollut vireillä noin 20 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja tai lupamenettelyjä noin 10. Puhtaan siirtymän valvonta on sujuvaa ja valvontamenettelyt ovat vakiintuneet.

Puhtaan siirtymän edistymistä seurataan ennakkoneuvotteluiden määrän avulla

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 85	≥ 80	≥ 80	

Hiilinegatiivisuutta ja luontokadon pysäyttämistä kohti eteneminen

Ilmastotyön vaikuttavuus alueella kasvaa

Tavoite 2025	Pohjalaismaakuntien alueellisen ilmastotyön jatkuminen on varmistettu aluehallinto uudistuksen jälkeisessä ajassa. Kasvihuonekaasupäästöjen tavoitetaso kt CO ₂ e: Etelä-Pohjanmaa 1199, Pohjanmaa 893 ja Keski-Pohjanmaa 448. Ilmastoimia on edistetty hyödyntämällä erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, kuten CAP-ohjelma. Turvetuotannon jälkikäyttömuodot tukevat ilmastotoimia ja alueelle on suunniteltu ja toteutuksessa ennallistamishankkeita. JTF-hanke on edennyt suunnitellusti. Uusiutuvan energian ilmastovaikutukset on tunnistettu ja selvitetty ja ne huomioidaan kattavasti ympäristöllisissä prosesseissa. Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamien riskien huomiointia ympäristölupavolllisten kohteiden varautumissuunnitelmissa on jatkettu. Turpeen käyttö energiana on merkittävästi vähentynyt. Operatiivisen tulvantorjunnan koulutusta on edistetty sekä kouluttajina että opiskelijoina. Tulva- ja
--------------	--

	kuivuusriskien hallitsemiseksi on pilotoitu vedenpidättämistä valuma-alueella. Merkittävien tulvariskialueiden hallintasuunnitelmien valmistelu on aloitettu kaudelle 2028–2033.
Tavoite 2026	Ilmastoyhteistyössä on painotettu kiertotaloutta ja yhteistyötä kuntien kanssa. Kasvihuonekasupäästöjen tavoitetaso kt CO₂e: Etelä-Pohjanmaa 1130, Pohjanmaa 842 ja Keski-Pohjanmaa 422. Ilmastoimia on edistetty hyödyntämällä erilaisia rahoitusjärjestelmiä, kuten CAP-suunnitelma. JTF-hanke on saanut jatkoa ja turvetuotantoalueiden ennallistamisen toimintamalli on valmistunut. Turvepeltojen ja suometsien ojitamisesta on laadittu selkeä ohjeistus ja toimijoita on koulutettu ottamaan huomioon myös ilmastovaikutukset. Jätelain mukaista etusijajärjestystä on edistetty voimakkaasti sekä jätelain että ympäristönsuojelulain valvonnassa jätehuollon aiheuttamien ilmastovaikutusten vähentämiseksi pitkällä tähtäimellä. Kuivuusriskialueet on tunnistettu. Tulvariskien hallintasuunnitelmia kaudelle 2028–2033 on valmisteltu yhdessä tulvaryhmien kanssa ja kuntia on tuettu hulevesitulvien hallinnan suunnittelussa. Tulvatilannekuvan ylläpitoa on kehitetty hyödyntäen uusia menetelmiä. Vuoden 2027 tulvaharjoitusten valmistelu on aloitettu.
Tavoite 2027	Ilmasto- ja kiertotalousosaamista on vahvistettu alueen kunnissa. Kasvihuonekasupäästöjen tavoitetaso kt CO₂e: Etelä-Pohjanmaa 1062, Pohjanmaa 791 ja Keski-Pohjanmaa 397. Ilmastoimia on edistetty hyödyntämällä erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, kuten CAP-ohjelmaa. Alueen jätteenpolto on vähentynyt ja jätettä hyödynnetään merkittävästi enemmän aineena kuin energiana. Ympäristölupavollisen teollisuuden muutostyöt hiilineutraalisuuden tavoittelemiseksi etenevät. Jätteiden hyödyntäminen ja kiertotalous on alueella jo kehittyntä ja jalostunutta. Uusia paksuturpeisia turvepeltoja ei enää raivata viljelyyn ja olemassa olevia viljellään hiilineutraalisti. Vanhojen turvetuotantoalueiden ympäristölupien mukaiset jälkihoitotoimet on pääosin tehty ja ennallistamishankkeita on saatu päätökseen sekä uusia on vireillä. JTF-toimintamalli on otettu käyttöön. Kuivuusriskien hallintaa on edistetty. Tulvan tilannekuvan ja viranomaisyhteistyön ylläpitämiseksi on järjestetty tulvaharjoituksia ja laadittu varautumissuunnitelmia merkittävillä tulvariskialueilla (Lapuanjoki, Kyrönjoki, Laihianjoki ja Lapväärtinjoki). Merkittävien tulvariskialueiden hallintasuunnitelmat ovat valmistuneet kaudelle 2028–2033.

ELY-keskukset vauhdittavat kiertotaloutta alueella

Tavoite 2025	Alkutuotannon biomassoja on käsitelty ja hyödynnetty kokonaisvaltaisesti. Käsittelemättömän lannan ravinteita on hyödynnetty laajasti peltoviljelyssä kasvukaudella, syyslevityksen määrä on vähentynyt. Kuivikettureen korvaavia kuivikeratkaisuja ja kasvihuonetuotannon uusia kasvualustaratkaisuja sekä kasteluvesien kierrättämistä on edistetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Biokaasulaitosten edellyttämät lupa- ja valvontamenettelyt ovat yhdenmukaistuneet. Painopisteenä on teollisuuden sivutuotteiden hyödyntäminen. Kiertotaloutta on edistetty teollisuudessa mm. hyödyntämällä jätteen anaerobisissa käsittelyprosesseissa syntyvää sivutuotetta korvaamaan jätevedenkäsittelyn kemikaaleja. Metalli- ja kemianteollisuuden sivutuotteiden käyttöä muun teollisuuden raaka-aineena on edistetty ympäristölupa- ja ilmoitusmenettelyissä. Valtakunnallisen jättesuunnitelman (VALTSU) kiertotalouden toimenpiteitä on edistetty alueellisessa yhteistyöryhmässä, jonka toiminta on suunniteltu yhteisesti eteläisen ja läntisen alueen ELY-keskusten kanssa. Vuoden 2025 VALTSU-työn painopiste on valittu yhteistyöryhmien kesken.
Tavoite 2026	Yrityspalveluilla on aktivoitu yrityksiä kiertotalouden mahdollisuuksiin yrityskäynnein, erilaisin teemaan liittyvin tilaisuuksin sekä muiden tiedotuskäytäntöjen kautta. Painopisteenä on rakennus- ja purkujätteen hyödyntämisteen parantaminen huomioiden myös E-, L- ja Y-sektorin oma toiminta. Teollisuuden koetoimintaa on ohjattu riittävään laadunvalvontaan jätteen määrän vähentämiseksi ja laadun parantamiseksi. Lantaa ja muita alkutuotannon sivuvirtoja, biomassoja ja jätteitä on käsitelty ja jatkojalostettu laajassa biokaasulaitosten verkostossa. Mädätteitä on jalostettu lannoitevalmisteiksi ja biokaasua on saatavilla kattavasti liikennepolttoaineiden jakeluasemilta. Valtakunnallisen jättesuunnitelman (VALTSU) kiertotalouden toimenpiteitä on edistetty alueellisessa yhteistyöryhmässä, jonka toiminta on suunniteltu yhteisesti eteläisen ja läntisen alueen ELY-keskusten kanssa. Vuoden 2026 VALTSU-työn painopiste on valittu yhteistyöryhmien kesken. Yrityspalveluilla aktivoidaan yrityksiä kiertotalouden mahdollisuuksiin yrityskäynnein, erilaisin teemaan liittyvin tilaisuuksin sekä muiden tiedotuskäytäntöjen kautta.
Tavoite 2027	Painopisteenä on elinkaariajattelun laajamittainen huomiointi E-, L- ja Y-sektoreiden lausunnoissa ja hankinnoissa.

Alueelle on valmistumassa eläinperäisten sivutuotteiden kierrätyksen käsittely- ja jatkojalostuslaitos niille sivutuotteille ja jätteille, joita ei voida käsitellä esim. ravinteita peltoviljelyyn hyödyntävässä biokaasulaitoksessa. Alueella valmistetaan kierrätyslannoitteita teollisessa mittakaavassa. Valtakunnallinen kiertotaloushanke on suunniteltu ja yhteinen toiminta aloitettu

Pohjois-Euroopassa merkittävän kemianteollisuuden keskittymän kiertotalousinvestoinnit ovat edenneet ja muodostuvan jätteen määrä on vähentynyt. Valtakunnallisen jättesuunnitelman (VALTSU) kiertotalouden toimenpiteitä on edistetty alueellisessa yhteistyöryhmässä, jonka toiminta on suunniteltu yhteisesti eteläisen ja läntisen alueen ELY-keskusten kanssa. Vuoden 2027 VALTSU-töiden painopiste on valittu yhteistyöryhmien kesken.

Yrityspalveluilla on aktivoitu yrityksiä kiertotalouden mahdollisuuksiin yrityskäynnin, erilaisin teemaan liittyvin tilaisuuksin sekä muiden tiedotuskäytäntöjen kautta.

Luonnon monimuotoisuutta vaalitaan ja vahvistetaan

Mittayksikkö ha

Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
	≥ 1000	≥ 700	≥ 700	

Luontotyyppejä ja lajisuojelua on edistetty

Tavoite 2025 Luonnonsuojelun kokonaistavoite asetetaan 1000 hehtaariin. Erityisesti tavoitteena on ollut soidensuojelun täydennyssehdotuksen toteuttaminen.

Biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoa on edistetty tarkemman ohjauksen mukaisesti. Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan LUMO-toimeenpanosuunnitelmaa on laadittu osallistavan suunnittelun periaattein. Lajisuojelua on edistetty kiireellisesti suojeltavien lajien priorisointisuunnitelman mukaisesti painottuen hoito- ja suojelutoimiin. Saaristolintuseurantoja on toteutettu systemaattisesti yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.

Luontotyyppien suojelemiseksi on tehty suojeltujen luontotyyppien (64 §) inventointeja ja rajauspäätöksiä ja 65 §:n mukaisista tiukasti suojelluista luontotyypeistä on tiedotettu maanomistajia. Soiden ennallistamista on edistetty Veden palauttaminen suojelusoille -oppaan toimenpitein. Muutoin HELMI-ohjelman toimeenpanossa on panostettu perinnebiotooppien, lintuvesien, purojen, lähteiden, rannikon pienvesien ja metsien kunnostukseen sekä koordinoitu viimeksi mainitun teeman valtakunnallista toteutusta.

Laji- ja luontotyyppisuojelema on edistetty metsien käyttöä, maatalouden ympäristösopimuksia (CAP), alueidenkäyttöä ja hankkeita ohjaamalla. Erityisen merkittävää ohjaustarvetta on liittynyt vihreän siirtymän hankkeisiin. Natura-alueiden suojelua on edistetty lausuntoja antamalla, NATA- arviointeja päivittämällä ja erilaisia suunnitelmia laatimalla. Ekologisen kompensaation käyttö on vakiintumassa. Valtion vesistöjärjestelmien testattu niittoajankohtien ja -kertojen vaikutusta vieraslajien torjuntaan.

Maankohoamarannikon maailmanperintökohteen luonnonsuojelualueen hallintamallia on kehitetty tiiviissä yhtistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Tavoite 2026 Luonnonsuojelun kokonaistavoite on 700 ha. Erityisesti on tavoiteltu soidensuojelun täydennyssehdotuksen toteuttamista.

Biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoa on edistetty tarkemman ohjauksen mukaisesti ja ekologisen kompensaation käyttöä on tuettu.

Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan LUMO-toimeenpanosuunnitelma on valmistunut ja sen toteutus on käynnistynyt. Lajisuojelua on edistetty kiireellisesti suojeltavien lajien priorisointisuunnitelman mukaisesti toimien painottuessa hoito- ja suojelutoimiin. Saaristolintuseurantoja on toteutettu systemaattisesti yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.

Luontotyyppien suojelua on jatkettu luontotyyppejä (64 §) inventoimalla ja rajauspäätöksiä tekemällä. Soiden ennallistamista on edistetty Veden palauttaminen suojelusoille -oppaan toimenpitein. Muutoin HELMI-ohjelman toimeenpanossa on panostettu perinnebiotooppien, lintuvesien, purojen, lähteiden ja rannikon pienvesien kunnostukseen sekä koordinoitu viimeksi mainitun teeman valtakunnallista toteutusta. Rannikon pienvesien inventointien ja kunnostuksien kehittämiseen keskittyvä SeaMoreEco – hanke on valmistunut.

Lisäksi laji- ja luontotyyppisuojelema on edistetty metsien käyttöä, maatalouden ympäristösopimuksia

(CAP), alueidenkäyttöä ja hankkeita ohjaamalla. Erityisen merkittävää ohjaustarvetta liittyy vihreän siirtymän hankkeisiin. Natura-alueiden suojelua on edistetty lausuntoja antamalla, NATA- arviointeja päivittämällä ja erilaisia suunnitelmia laatimalla. Vieraslaajien torjuntaa edistänyt INSPIRE-hanke on valmistunut.

Tavoite 2027 Luonnonsuojelun kokonaistavoite on 700 ha. Erityisesti tavoitteena on ollut edistää soidensuojelun täydennysehdotuksen toteuttamista.

Biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoa on edistetty tarkemman ohjauksen mukaisesti ja ekologisen kompensaation käyttöä on tuettu.

Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla on jatkettu LUMO-toimeenpanosuunnitelman toteutusta osallistamiseen panostaen. Lajisuojelua on edistetty kiireellisesti suojeltavien lajien priorisointisuunnitelman mukaisesti toimien painottuessa hoito- ja suojelutoimiin. Saaristolintuseurantoja on toteutettu systemaattisesti yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.

Luontotyyppien suojelemiseksi on tehty suojeltujen luontotyyppien (64 §) inventointeja ja rajauspäätöksiä. Soiden ennallistamista on edistetty Veden palauttaminen suojelusoille – oppaan toimenpitein. Muutoin HELMI-ohjelman toimeenpanossa on panostettu perinnebiotooppien, lintuvesien, purojen, lähteiden ja rannikon pienvesien kunnostukseen sekä koordinoitu viimeksi mainitun teeman valtakunnallista toteutusta.

Lisäksi laji- ja luontotyyppisuojeleminen on edistetty metsien käyttöä, maatalouden ympäristösopimuksia (CAP), alueidenkäyttöä ja hankkeita ohjaamalla. Jokihelmisimpukoiden ekologista tilaa parantanut LIFE Revives –hanke on valmistunut. Erityisen merkittävää ohjaustarvetta on liittynyt vihreän siirtymän hankkeisiin. Natura-alueiden suojelua on edistetty lausuntoja antamalla, NATA- arviointeja päivittämällä ja erilaisia suunnitelmia laatimalla. Jokilaaksokohtaista vieraslajien torjuntaa on edistetty yhteistyössä kuntien kanssa.

Haitallisten päästöjen väheneminen ja ilmatoriskien hallinta

Vesienhoidon ja merenhoidon toimenpideohjelmat ovat toteutuneet

Tavoite 2025 Arviolta 50–70 % vesien- ja merenhoidon toimenpiteistä on toteutunut ja uuden CAP:n mukaiset maatalouden vesiensuojelutoimet ovat lisääntymässä. Vesien- ja merenhoidon strateginen LIFE-hanke ACWA LIFE) on käynnistynyt ja edistää toimenpiteiden toteutusta erityisesti pilottialueilla, kuten Laihanjoki. Painopisteenä ovat vesistökuunnostukset, maa- ja metsätalouden vesiensuojelu ja kestävä vesien hallinta sekä haitallisiin aineisiin liittyvät toimenpiteet taajama-alueilla. Paikallisia sidosryhmiä ja toimijaverkostoja on aktivoitu valuma-alue-suunnitteluun ja käytännön vesiensuojelutyöhön. Pintavesien ekologinen luokittelu sekä pohjavesien tilan arviointi on laadittu valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti. Vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelu kaudelle 2028–33 on aloitettu.

Tavoite 2026 Arviolta 70–80 % vesien- ja merenhoidon toimenpiteistä on toteutunut ja CAP:n mukaiset maatalouden vesiensuojelutoimet ovat lisääntyneet. ACWA LIFE-hanke on aktiivisesti edistänyt vesiensuojelutoimenpiteiden toteutusta. Maa- ja metsätalouden toimenpiteiden toteutusmallia on hyödynnetty ja luonnonmukainen vesirakentamisen osuus on lisääntynyt. Kunnostustoimista valtaosa on toteutunut ja sidosryhmiä on aktivoitu kolmen maakunnan alueella. Vesienhoidon ohjauskeino-tyyppisiä toimenpiteitä on edistetty valtuuksien puitteissa. Lääkeainekuormitusta selvittävä kansainvälinen hanke on valmistunut. Vesienhoidon toimenpiteet kaudelle 2028–2033 on suunniteltu yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Vesienhoitosuunnitelmaa on valmisteltu ja kuuleminen aloitettu. Merenhoidon seurantaohjelmasta on järjestetty kuuleminen.

Tavoite 2027 Arviolta 80–90 % vesien- ja merenhoidon toimenpiteistä on toteutunut. Vesienhoitosuunnitelman toimenpiteet ovat edistyneet mm. CAP-rahoituksen kautta, mutta vesienhoidon tavoitteita ei ole vielä saavutettu. Haasteena on ollut alueen vesistöjen moniongelmaisuus: rakenteelliset ongelmat, happamuus ja rehevyys. Lisäksi ilmastomuutos on lisännyt vesien- ja merenhoidon haasteita. Vesistökuormituksen väheneminen on näkynyt melko hitaasti vesien tilan paranemisena. Vesiensuojelun uusien ohjauskeinojen ja tukijärjestelmien valmistelu on aloitettu. ACWA LIFE-hanke on aktiivisesti edistänyt toimenpiteiden kohdentamista ja toteutusta ja tuottanut arvokasta tietoa seuraavan kauden vesienhoitosuunnitelmia varten. Vesienhoitosuunnitelma kaudelle 2028–2033 on valmisteltu kuulemispalautteen pohjalta ja hyväksytty vesienhoitoalueen ohjausryhmässä.

Ihmisten hyvinvointia, luontosuhdetta sekä sujuvaa ja turvallista arkea tukeva rakennettu ympäristö

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteutuvat ja yhdyskuntarakenne on kestävä

Tavoite 2025	Alueidenkäytön edistämässä painopisteenä on ollut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä rakentamislain ja alueidenkäyttölain tavoitteiden ja toimeenpanon tukeminen. Yhdyskuntarakenteen kestävyys ja palveluverkkokysymyksiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Edistämistehtäviä on hoidettu asiakas- ja tarvelähtöisesti. Edellä mainitut asiat ovat olleet esillä myös kuntien kehittämiskeskusteluissa sekä muussa viranomaisyhteistyössä ja informaatio-ohjauksessa. Kuntien kehittämiskeskusteluiden 2025 teemana on ollut ajankohtaisten kunnan alueidenkäytön kysymysten lisäksi valtion aluehallinnon uudistuksen tilanne ja uudistuksen vaikutukset kunnan kaavoitus- ja rakennusvalvontatehtäviin liittyvään viranomaisyhteistyöhön, kiertotalouden edistäminen sekä uusiutuvien energiaratkaisujen edistäminen. ELY-keskus on valvonut valtakunnallisten ja merkittävien maakunnallisten asioiden huomioon ottamista alueidenkäytön ratkaisuihin. Väestötiheydeltään vähintään 20 asukasta hehtaarilla alueilla asuvien osuus ELY:n toimialueen kaupunkiseututaajamien väestöstä on kasvanut tasolle 47,3 %. Sujuvaa viranomaistoimintaa on edistetty RYHT/USPA integraatiohankkeella, josta ELY-keskus vastaa.
Tavoite 2026	Alueidenkäytön edistämässä painopisteenä on ollut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä rakentamislain ja alueidenkäyttölain tavoitteiden tukeminen. Yhdyskuntarakenteen kestävyys ja energiatehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Edistämistehtäviä on hoidettu asiakas- ja tarvelähtöisesti. Edellä mainitut asiat ovat olleet esillä myös kuntien kehittämiskeskusteluissa, muussa viranomaisyhteistyössä ja informaatio-ohjauksessa. ELY-keskus on valvonut valtakunnallisten ja merkittävien maakunnallisten asioiden huomioon ottamista alueidenkäytön ratkaisuihin. Väestötiheydeltään vähintään 20 asukasta hehtaarilla alueilla asuvien osuus ELY:n toimialueen kaupunkiseututaajamien väestöstä on kasvanut tasolle 47,4 %.
Tavoite 2027	Alueidenkäytön edistämässä painopisteenä on ollut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä rakentamislain ja alueidenkäyttölain tavoitteiden tukeminen. Yhdyskuntarakenteen kestävyys ja täydennysrakentamiseen olemassa oleva rakennuskanta huomioiden on kiinnitetty erityistä huomiota. Edistämistehtäviä on hoidettu asiakas- ja tarvelähtöisesti. Edellä mainitut asiat ovat olleet esillä myös kuntien kehittämiskeskusteluissa, muussa viranomaisyhteistyössä ja informaatio-ohjauksessa. ELY-keskus on valvonut valtakunnallisten ja merkittävien maakunnallisten asioiden huomioon ottamista alueidenkäytön ratkaisuihin. Väestötiheydeltään vähintään 20 asukasta hehtaarilla alueilla asuvien osuus ELY:n toimialueen kaupunkiseututaajamien väestöstä on kasvanut tasolle 47,5 %.

Kaavoitus edistää ilmastokestävyttä ja puhdasta siirtymää

Tavoite 2025	Kaavoitus- ja rakennustoimen edistämisen keinoin on tuettu ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, sekä uusiutuvien energiamuotojen tuotannon, energian varastoinnin ja siirron järjestämisen edellytyksiä. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Kehittämiskeskustelussa on nostettu esiin tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden ohjaamiseen liittyvä valtakunnallinen ohjeis-tus. Asuntorakentamisen osalta kaavoituksen edistämässä ja neuvonnassa on tuotu esiin uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet huomioivien suunnitteluratkaisujen käyttö sekä edistetty puurakentamista. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin. Tuulivoimaosayleiskaavoja on ollut vireillä noin 50 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja tai lupamenettelyjä noin 10.
Tavoite 2026	Kaavoitus- ja rakennustoimen edistämisen keinoin on tuettu ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, sekä uusiutuvien energiamuotojen tuotannon, energian varastoinnin ja siirron järjestämisen edellytyksiä. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Kehittämiskeskustelussa on nostettu esiin tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden ohjaamiseen liittyvä valtakunnallinen ohjeistus. Asuntorakentamisen osalta kaavoituksen edistämässä ja neuvonnassa on tuotu esiin uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet huomioivien suunnitteluratkaisujen käyttö sekä edistetty puurakentamista. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin.

	Tuulivoimayleiskaavoja on ollut vireillä 30 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja ja lupamenettelyjä 10.
Tavoite 2027	Kaavoitus- ja rakennustoimen edistämisen keinoin on tuettu ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, sekä uusiutuvien energiamuotojen tuotannon, energian varastoinnin ja siirron järjestämisen edellytyksiä. Tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden yhteensovittamista muun maankäytön kanssa on edistetty kaavoitus- ja lupamenettelyissä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Kuntia on kannustettu ennakoiviin yleiskaavallisiin tarkasteluihin merkittävien puhtaan siirtymän hankkeiden sijoittumisen ohjaamiseksi muut alueidenkäytön intressit huomioiden. Kehittämiskeskustelussa on nostettu esiin tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden ohjaamiseen liittyvä valtakunnallinen ohjeistus. Asuntorakentamisen osalta kaavoituksen edistämässä ja neuvonnassa on tuotu esiin uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet huomioivien suunnitteluratkaisujen käyttö sekä edistetty puurakentamista. Valtakunnallisen tuulivoimaneuvonnan ja uusiutuvan energian lupaneuvonnan kautta on tarjottu tukea sujuviin viranomaismenettelyihin ilmastokestävyyttä ja puhdasta siirtymää toteuttaviin uusiutuvan energian hankkeisiin.
	Tuulivoimaosayleiskaavoja on ollut vireillä noin 20 ja aurinkovoimahankkeita koskevia kaavoja tai lupamenettelyjä noin 10.

Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta

Vahva poikkihallinnollinen varautuminen ja kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta

Turvaamme kriittisten toimintojen jatkuvuuden vastuualueilla normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa huoltovarmuus huomioiden

Tavoite 2025	Toimintakyvyn varmistamisen ja jatkuvuuden hallinnan prosessit, ml. poikkisektoraalinen yhteistyö, on päivitetty toimiviksi myös aluehallintouudistuksen jälkeisessä ajassa. Eri vastuualueiden toiminnot on yhteen sovitettu.
Tavoite 2026	Valmiuslain uudistamisen yhteydessä arvioidaan vaikutukset ELY-keskusten (/elinvoimakeskusten) toimintoihin ja sitä kautta virastojen valmiussuunnitelmiin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan osalta.
Tavoite 2027	Yhteinen alueellinen sekä kansallinen valmiusharjoittelu, jossa toteutetaan käytännössä eri vastuualueiden kriittisen infrastruktuurin, palveluiden ja toimintojen turvaamista samassa harjoituksessa yhdessä yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa. Harjoituskumppanit tarkentuvat harjoituksen teeman varmistuttua, mutta tavoitteena on viraston varautumistyön edistäminen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Valvonta on vaikuttavaa ja oikea-aikaista

Normaaliolojen turvallisuutta on kehitetty ja seurattu aktiivisesti

Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteutuminen

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		100	100	100	

Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≥ 90	≥ 90	≥ 90	

Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti

Mittayksikkö	%				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		100	100	100	

Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)

Mittayksikkö	kpl				
	Tot 2023	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
		≤ 146	≤ 142	≤ 139	

Työelämän muutokset huomioiva, laadukas, terveellinen ja turvallinen työelämä

ELY-keskus on kehittänyt aktiivisen tavan toimia työelämän, sen laadun ja tuottavuuden kehittämiseksi alueellisessa ekosysteemissä yhteistyössä eri

toimijoiden kanssa, sekä valtakunnallisesti (TEM-hallinnon työelämän kehittämisverkosto)

Tavoite 2025	ELY-keskus on aktiivisesti rakentanut maahanmuuton ja kotoutumisen ekosysteemiä, jolla pyritään helpottamaan eri taustoista tulevien ja erilaisten tarpeiden omaavien työntekijöiden palkkaamista ja integrointia sekä lisäämään alueen veto- ja pitovoimaa. Aktivoinnilla alueellisen tyketeimin toimintaa valtakunnallisten linjausten mukaan.
Tavoite 2026	ELY-keskuksen toiminta nojaa Työelämän kehittämisstrategian valtakunnallisiin linjauksiin. Tiedotamme aktiivisesti sidosryhmille eri rahoitusmahdollisuuksista. Lisäämme työurien pidentämistä, työhyvinvointia ja tuottavuutta aktiivisella alueellisella yhteistyöllä ja tiedottamisella. Etsitään erilaisia hankkeiden rahoituskanavia tukemaan em. toimenpiteitä. Osallistumme aktiivisesti valtakunnalliseen yhteistyöhön.
Tavoite 2027	ELY-keskuksen toiminta nojaa Työelämän kehittämisstrategian valtakunnallisiin linjauksiin. Tiedotamme aktiivisesti sidosryhmille eri rahoitusmahdollisuuksista. Lisäämme työurien pidentämistä, työhyvinvointia ja tuottavuutta aktiivisella alueellisella yhteistyöllä ja tiedottamisella. Etsitään erilaisia hankkeiden rahoituskanavia tukemaan em. toimenpiteitä. Osallistumme aktiivisesti valtakunnalliseen yhteistyöhön.

Maahanmuuttaneiden kotoutuminen ja työllistyminen nopeutuvat ja tehostuvat

Kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi

Tavoite 2025	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. ELY-keskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset. ELY-keskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaitien työllisyys ja kielitaito paranevat. ELY-keskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.
Tavoite 2026	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. ELY-keskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset. ELY-keskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaitien työllisyys ja kielitaito paranevat.

	ELY-keskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.
Tavoite 2027	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että alue- ja paikallistasolla työllisyyspalvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen toimeenpanossa vahvistetaan maahanmuuttajien työllisyyttä ja omaa vastuuta kotoutumisestaan.
	Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.
	ELY-keskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.
	ELY-keskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaitien työllisyys ja kielitaito paranevat.
	ELY-keskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkaisyhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan

Tavoite 2025	ELY-keskukset vahvistavat tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.
	Osana alueellista yhteistyötä, ELY-keskukset tukevat kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.
Tavoite 2026	ELY-keskukset vahvistavat tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.
	Osana alueellista yhteistyötä, ELY-keskukset tukevat kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.
Tavoite 2027	ELY-keskukset vahvistavat tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.
	Osana alueellista yhteistyötä, ELY-keskukset tukevat kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Tulosohjauksessa huomioitavat valtionhallinnon yhteiset teemat

Digitalisaation edistäminen/Turvalliset, luotettavat ja yhteen toimivat digitaaliset palvelumme ovat asiakaslähtöisiä ja sujuvoittavat prosesseja

Toimintaprosesseja sujuvoitetaan digitalisaation keinoin

Tavoite 2025	ELY-keskus osallistuu aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. ELY-keskus asettaa asiantuntijoita (oto-periaatteella) tähän kehitystyöhön. ELY-keskukset, yhdessä KEHA-keskuksen kanssa tekevät ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat ELY-keskuksen asiakkaita, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.
Tavoite 2026	ELY-keskus osallistuu aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. ELY-keskus asettaa asiantuntijoita (oto-periaatteella) tähän kehitystyöhön. ELY-keskukset, yhdessä KEHA-keskuksen kanssa tekevät ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat ELY-keskuksen asiakkaita, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.
Tavoite 2027	ELY-keskus osallistuu aktiivisesti asiakkaidemme käyttämien digitaalisten palveluiden kehittämiseen siten, että ne ovat turvallisia, luotettavia, yhteen toimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia. ELY-keskus asettaa asiantuntijoita (oto-periaatteella) tähän kehitystyöhön. ELY-keskukset, yhdessä KEHA-keskuksen kanssa tekevät ehdotuksia myös niiden järjestelmien kehittämiseksi, jotka palvelevat ELY-keskuksen asiakkaita, vaikka nämä järjestelmät eivät olisikaan KEHA-keskuksen ylläpitämiä.

Tietojohtamisen kehittäminen

Tiedolla johtamisen osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta

Tavoite 2025	Uusien tehtävien mukaisten tietotarpeiden määrittely huomioiden vuonna 2026 voimaan tulevat muutokset (elinvoimakeskukset).
Tavoite 2026	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen), yhteistyön ja työnjaon kehittäminen. Tietoalustojen (mm. Mylly) tehokkaampi hyödyntäminen.
Tavoite 2027	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen), yhteistyön ja työnjaon kehittäminen. Tietoalustojen (mm. Mylly) tehokkaampi hyödyntäminen.

Tiedolla johtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen

Tavoite 2025	Tiedon hyödyntämisen prosessin ja roolitusten rakentaminen sekä pilotointi.
Tavoite 2026	Tiedon hyödyntämisen prosessin kehittäminen tarvittavilta osin.
Tavoite 2027	Tiedon hyödyntämisen tilan arviointi ja tiedon hyödyntämisen prosessin kehittäminen tarvittavilta osin.

Tiedolla johtamisen osa-alue: henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

Tavoite 2025	Uusien tiedon jakamista ja osaamisen kehittämistä tukevien käytänteiden kehittäminen (mm. koulutuksissa saadun uuden tiedon jakaminen ja jalkauttaminen, e-oppivan hyödyntäminen) Tiedonlukutaidon kehittäminen.
Tavoite 2026	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelman 1. vaihe: kyvykkyyshahkon rakentaminen ja osaamisen nykytilan kartoitus.
Tavoite 2027	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelma 2. vaihe: kehittämis- ja toteutussuunnitelmien laadinta.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laatua on kehitetty

Tavoite 2025	ELY-keskus kehittää toimintaansa OM tasolla 1: Organisaatio luo yhdenvertaisuuden edistämisen rakenteita, henkilöstön ymmärrystä oman viraston keskeisistä yhdenvertaisuuskysymyksistä ja käynnistää konkreettisia toimia, joilla todettuja haasteita pyritään ratkomaan.
Tavoite 2026	ELY-keskus pyrkii saavuttamaan OM tason 2: Organisaatiolla on yhdenvertaisuussuunnittelun prosessi ja käytännöt hallussa, ja painopiste siirtyy konkreettisten yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpiteiden toimeenpanoon.
Tavoite 2027	ELY-keskus pyrkii saavuttamaan OM tason 2: Organisaatiolla on yhdenvertaisuussuunnittelun prosessi ja käytännöt hallussa, ja painopiste siirtyy konkreettisten yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpiteiden toimeenpanoon.

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Asiakaspalvelutyytyväisyys

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Enn 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
	4,3	4,2	≥ 4,2	≥ 4,2	≥ 4,2	

ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys

Mittayksikkö	Asteikko 1–5					
	Tot 2023	Enn 2024	Tav 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028
	4		≥ 4		≥ 4	

4 Voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteita on seurattu VM Baron tulosten kautta. Palkeet on uudistanut henkilöstökyselyn yhteistyössä virastojen kanssa vuoden 2024 aikana. Sisällön uudistamisen vuoksi tulosten vertailtavuus aiempien vuosien kyselyihin katkeaa, minkä vuoksi tarkkojen numeeristen tavoitteiden asettaminen valtion yhteisen henkilöstötutkimuksen tuloksille ei ole tarkoituksenmukaista vuodelle 2025. Näiden sijasta asetetaan uusi, sanallinen tulostavoite vuodelle 2025.

Vuoden 2025 henkilöstötutkimuksen tulokset määrittävät virastoille uuden lähtötason, minkä perusteella asetetaan tulostavoitteet seuraaville vuosille. Tavoitteet tullaan tämän pohjalta asettamaan edellisten vuosien tapaan kokonaistyötyytyväisyyteen, työhyvinvointiin ja johtamiseen liittyen uudelleen vuodesta 2026 eteenpäin.

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteet

Ylläpidämme toimintakykyämme muutoksessa kiinnittämällä huomiota henkilöstömme työtyytyväisyyteen ja työhyvinvointiin sekä johtamiseen

Tavoite 2025 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kiinnittää huomiota johtamiseen, henkilöstön työtyytyväisyyteen ja työhyvinvointiin erityisesti TE-uudistuksen ja valtion aluehallinnon toteutuksessa ja näihin liittyvissä muutoksissa. Käytännön keinoina ryhmäkehityskeskustelut ja henkilökohtaiset kehityskeskustelut, henkilöstöinfot, esihenkilöfoorumit, vastuualueiden ja yksiköiden kehittämistilaisuudet ja aktiivinen yhteistyö evk- ja lvv-valmisteluhankkeiden kanssa. Toteumaa arvioidaan barometritulosten ja erillisten pulssi-kyselyiden pohjalta.

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tulostavoitteet asetetaan lähtökohtaisesti koko sopimuskaudeksi. Tarvittaessa asetettuja tulostavoitteita voidaan kuitenkin päivittää ja muuttaa sopimuspäivitysten yhteydessä. Tulostavoitteiden saavuttamista kuvaavat vuosittaiset tavoitetasot asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kolmen seuraavan vuoden tavoitetasot asetetaan alustavina. Tulossopimusta päivitetään rullaavasti vuosittain.

ELY-keskusten tulossopimusten tulostavoitteisiin on tehty vuoden 2025 sopimusvalmistelujen yhteydessä tarvittavat muutokset liittyen TE24 –uudistuksen voimaantuloon. Vastaavasti on sovittu, että hallitusohjelman mukaisen, tekeillä olevan aluehallintouudistuksen vuoksi tulostavoitteille ei tarvitse vuoden 2025 sopimuksia valmisteltaessa asettaa tavoitetasoja lainkaan vuodelle 2028.

Raportointi tulostavoitteiden toteutusta tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteutusta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan [Valtiokonttorin määräyksen](#) mukaisesti.

Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen osalta sovelletaan kolmiportaista asteikkoa eli ”liikennevalomallia”. Liikennevalomallissa tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti: VIHREÄ (3) = tavoite on saavutettu tai ylitetty, KELTAINEN (2) = tavoite on saavutettu osittain/tyydyttävästi tai siitä ollaan jääty jonkin verran, PUNAINEN (1) = tavoitteesta on jääty paljon tai se ei ole toteutunut lainkaan. Sanallisessa tulosraportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida.

Toimialaohjaus täydentää tulosohjausta tarvittaessa ja hallinnonalat ohjeistavat toimialaohjauksen menettelyistä erikseen.

Allekirjoitukset toteutetaan sähköisesti.

27.1.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tiina Korhonen, ylijohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö	Pekka Pesonen, kansliapäällikkö
Ruokavirasto	Raimo Pyysalo, hallintojohtaja, pääjohtajan sijainen
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Anita Lehtikainen, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Väylävirasto	Kari Wihlman, pääjohtaja
Väylävirasto	Mirja Noukka, toimialajohtaja
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Timo Saari, ylijohtaja
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Anders Östergård, johtaja

Liitteet

Liitteisiin sisällytetään ohjauksen näkökulmasta olennainen, varsinaista sopimusta täydentävä materiaali. Liitteistä tehdään erillinen PDF-dokumentti.

Tulosopimuksen liitteisiin sisällytetään seuraavat:

1. Seurantamittarit, jotka täydentävät luvun 3 tulostavoitteita eli niillä seurataan viraston toimintaa ns. perustekemistä. Mikäli näissä tapahtuu laskua, nostetaan asia tarvittaessa tulostavoitteeksi.
2. Kuvaus riskienhallintajärjestelmästä
3. Määrärahataulukko
4. ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen erikoistumistehtävät